

BIBLIOGRAFIE

POLSKA BIBLIOGRAFIA ANTYKU CHRZEŚCIJAŃSKIEGO 2000

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
- 5.1. Historia doktryn (teologia)
- 5.2. Historia doktryn (filozofia)
6. Liturgia
7. Hagiografia i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
- 9.1. Apokryfy
- 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze, t. 3, red. Tomasz Derda, Ewa Wipszycka, Kraków 2000, Wydawnictwo Universitas.

Demonologia w nauce Ojców Kościoła, ŻMT 17, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.

Karmię was tym, czym sam żyję, Rok C, red. M. Starowieyski, Patrystyczne Teksty Duszpasterskie 5, Warszawa 2000, IW Pax.

MYSZOR Wincenty, *Europa. Pierwotne chrześcijaństwo. Idee i życie społeczne chrześcijan (II-III wiek)*, Warszawa 1999/2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Kard. Stefana Wyszyńskiego.

VANNIER Marie-Anne, *Trójca Święta – tajemnica jedności. Teksty z tradycji* (Patrystyczne Teksty Duszpasterskie 2), oprac. Józef Naumowicz i Marek Starowieyski, Warszawa 2000, IW Pax.

Z antycznego świata. Religio cultus homines, red. Włodzimierz Appel i Przemysław Wojciechowski, Toruń 2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

DRĄCZKOWSKI Franciszek, *ABC pisanie pracy magisterskiej (z patrologii)*, Pelplin 2000, Bernardinum.

FIGIEL Józef, *Patrystyka w czasopiśmie 2000 roku*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 703-732.

KRÓLIKOWSKI Janusz, *W drodze za świętymi Ojcami. Wędrówka duchowo-teologiczna księdza Wojciecha Kania*, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 36-40.

LONGOSZ Stanisław, *Bibliografia o św. Mikołaju z Myry*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 687-702.

LONGOSZ Stanisław, *Bibliografia prac ks. prof. dra hab. Emila Stanuli*, „Saeculum Christianum” 7 (2000) 13-25.

LONGOSZ Stanisław, *Wczesnochrześcijańskie traktaty o wcieleniu*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 7-10.

LONGOSZ Stanisław, *Wykaz prac dyplomowych z antyku chrześcijańskiego ukończonych w niektórych ośrodkach naukowych w 2000 roku*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 733-740.

MYSZOR Wincenty, *Ks. prof. dr hab. Emil Stanula (1935-1999). Wspomnienie o jego pracy w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie*, „Saeculum Christianum” 7 (2000) 5-12.

NAUMOWICZ Józef – LONGOSZ Stanisław, *Polska bibliografia antyku chrześcijańskiego 2000*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 653-685.

STEFFEN Wiktor, *Od filologii do patrologii (Jan Sajdak 1882-1967)*, „Poznańskie Studia Teologiczne” 9 (2000) 131-144.

WINCZURA Łukasz, *Ksiądz Wojciech Kania*, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 6-35.

ŻUREK Antoni, *Ksiądz Wojciech Kania (1911-2000)*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 777-779.

3. Prace ogólne, historie literatury

ARCYBISKUP SZYMON, *Prawosławna poezja liturgiczna*, „Cerkiewny Wiestnik” 47 (2000) nr 4, 3-11.

BULAS Ryszarda, *Obraz natury we wczesnośredniowiecznej poezji iryjskiej*, „Roczniki Humanistyczne” 47 (1999) nr specjalny, 49-55.

- CHADWICK Henry, *Mysł wczesnochrześcijańska a tradycja klasyczna*, tłum. Piotr Siejkowski, Poznań 2000, Wydawnictwo „W drodze”.
- CHRAPKOWSKI Arnold, *Il delitto dell'aborto procurato nella chiesa delle origini*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 537-552.
- CYRZAN Honorat, *Samobójstwo w świętych księgach i tradycji judaizmu, chrześcijaństwa i islamu*, „Przegląd Religioznawczy 197 (2000) 113-126.
- DANILUK Mirosław, *Encyklopedia instytucji życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołowskiego*, Lublin 2000, RW KUL.
- DEMBIŃSKA-SIURY D., *Chrześcijaństwo, hellenizm i tradycja grecka w IV wieku*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 2000, nr 37 (Filozofia), 53-81. *Encyklopedia katolicka*, t. VIII, red. A. Szostek i B. Migut, Lublin 2000, TN KUL (hasła patrystyczne rozpisane).
- GŁOWACKI R., *Chleba naszego powszedniego... czyli o kulinarnych aspektach życia pierwszych mnichów*, „Z Otchłani Wieków” 55 (2000) nr 1, 65-74.
- GŁOWACKI R., *Mitologia wczesnego chrześcijaństwa*, „Z Otchłani Wieków” 55 (2000) nr 3-4, 100-106.
- Jestem od uczenia tolerancji*. Rozmowa z profesorem Ewą Wipszycką, (rozmawia S. Obirek SJ), „Życie Duchowe” 7 (2000) nr 23, 6-15.
- JUREWICZ Oktawiusz, *Słownik grecko-polski (na podstawie słownika Zygmunta Węławskiego)*, t. 1-2, Warszawa 2000-2001, Wydawnictwo Szkolne PWN.
- LOBKOWICZ N., *Quid est tempus. Interpretacje naszego pojmowania czasu od presokratyków do Augustyna*, tłum. J. Zakrzewski, „Przegląd Powszechny” 117 (2000) nr 10, 311-325.
- MATUSIAK M.M., *Nowe życie w starym świecie. Codziennność chrześcijanina pierwszych wieków*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 11, 30-32. *Powszechna Encyklopedia Filozofii*, t. 1: A-B, Lublin 2000, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu (= PEF, 20 patrystycznych rozpisanych haseł).
- SALAMONOWICZ-GÓRSKA Iwonna, *Ćwiczenia z języka łacińskiego. Słowniczek polsko-łaciński*, Warszawa 2000, Wydawn. UKSW.
- STAROWIEYSKI Marek, *Józef Flawiusz* EK VIII 168-169.
- SZLACHCIC K., *Chrześcijaństwo, „conditio sine qua non” nauki Zachodu*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 2000, nr 37 (Filozofia), 95-105.
- Świadkowie naszej tradycji. Pisma Ojców Kościoła*, tłum. Kania Wojciech, redakcja, wstęp i posłowie Janusz Królikowski, Łukasz Winczura, Głos Tradycji I – Seria nowa, Tarnów 2000, Oficyna Wydawnicza „Oratorium”.
- WIDOK Norbert, *„Physis” w literaturze wczesnochrześcijańskiej (od czasów biblijnych do Soboru Nicejskiego)*, „Studia Historyczno-Teologiczne Śląska Opolskiego” 20 (2000) 143-157.
- WIERNIA Renata, *Obecność Ojców Kościoła w pismach błg. Jose Maria Escrivà de Balaguer*, VoxP 29 (2000) t. 38-39, 577-583.

WOJCIECHOWSKI R., *Rodzaje „societates” w prawie justyniańskim*, „Prawo” 270 (2000) 19-32.

WÓJCIK M., *Pojęcie i typy fundacji w prawie rzymskim*, „Roczniki Nauk Prawnych” 10 (2000) nr 1, 17-38.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

AWIANOWICZ Bartosz, *Wizerunek Żydów i judaizmu w satyrach Juwenalisa*, w: *Z antycznego świata* [1], 73-87.

BLAZA M., *Kiedy nastąpiła Wielka Schizma*, „Przegląd Powszechny” 117 (2000) nr 10, 44-60.

BRALEWSKI Sławomir, *Czy cesarz Konstantyn Wielki zabiegał o kompromis z donatystami?*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 427-448.

BRALEWSKI Sławomir, *Mnisi na soborach i synodach organizowanych przez cesarzy we wczesnym Bizancjum*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2 (2000) 5-25.

BRALEWSKI Sławomir, *Wątki polityczne w oskarżeniach kierowanych przeciwko biskupom w późnym cesarstwie rzymskim*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica” 67 (2000) 7-22.

CZAPNIK Maciej, *Ideologia Juliana Apostaty*, w: *Szkice Humanistyczne I. Prace z obozu naukowego Collegium Invisibile*, red. P. Rutkowski, Warszawa 2000, 31-54.

DAWSON Christopher, *Tworzenie się Europy*, tłum. Jolanta W. Zielińska, Warszawa 2000, IW Pax.

DUDZIAK Jan, *Kanony Apostolskie*, EK VIII 616.

DYRCZ Rafał, *Kult boga Asklepiosa w późnym antyku (na tle zmagani chrześcijaństwa z kultami pogańskimi)*, w: *Z antycznego świata* [1], 159-181.

FINLEY Moses I., *Polityka w świecie starożytnym*, tłum. Dorota Kozińska, Kraków 2000, IW Znak.

GIBBON Edward, *Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie*, tłum. Irena Szymańska, Mikołaj Szymański (Rodowody Cywilizacji), Warszawa 2000, PIW.

GRANT Michel, *Herod Wielki*, tłum. P. Krupczyński, Warszawa 2000, Wydawnictwo Cyklady.

ILSKI Kazimierz, *Chrześcijańskie źródła jedności europejskiej*, w: *Poszukiwanie Europy. Zjazd gnieźnieński a idea zjednoczonej Europy*, red. A.W. Mikołajczak – L. Mrozewicz, Poznań 2000, 55-70.

J.S., *Na czym polegał błąd papieża Honoriusza*, „W Drodze” (2000) nr 1, 103-111.

JANISZEWSKI Paweł, *Żywioły w służbie propagandy, czyli po czyjej stronie stoi Bóg. Studium klęsk i rzadkich fenomenów przyrodniczych u historyków Kościoła IV i V wieku*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], 11-191.

- JANKOWIAK Marek, *Bizancjum a kryzysy sukcesyjne w cesarstwie zachodniorzymskim w ostatnich latach jego istnienia (465-474)*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], 193-244.
- KLUCZEK Agata Aleksandra, *Polityka dynastyczna w Cesarstwie Rzymskim w latach 235-284*, Katowice 2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- KOCZWARA Stanisław, *Starania papieża Hormizdasa na rzecz przywrócenia jedności w Kościele w latach 515-517*, „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 4, 25-36.
- KOCZWARA Stanisław, *Wokół sprawy Akacjusza*, Lublin 2000, RW KUL.
- KOŚCIELNIAK Krzysztof, *XX wieków chrześcijaństwa w kulturze arabskiej*, t. 1: *Arabia starożytna. Chrześcijaństwo w Arabii do Mahometa (+632)*, Kraków 2000, Wydawnictwo UNUM.
- KRAKOWIAK Czesław, *Katechumen*, EK VIII 1055 i 1057-1058.
- KRYKOWSKI Jerzy, *Pierwszy chrześcijański rok jubileuszowy (A. D. 1300) inspiracje biblijne i uwarunkowania historyczne*, „Wiadomości Diecezji Łowickiej” 8 (2000) 68-77.
- KRYKOWSKI Jerzy, *Szkic o początkach chrześcijaństwa w Trydencie: biskup Wigiliusz, męczennicy z Anaunii i pustelnik Romediusz*, „Łowickie Studia Teologiczne” 2 (2000) 157-166.
- KRYŚCIAK E., *Niewolnik, który został papieżem (św. Kalikst)*, „Espe” (2000) nr 53, 74-75.
- KUROWSKA Adriana – ROSIŃSKI Franciszek Mikołaj, *Asymilacja tradycyjnej kultury celtyckiej przez wczesne chrześcijaństwo irlandzkie*, „Quaestiones Selectae” 7 (2000) 113-142.
- LESZKA M.J., *Zbrodnie Cesarza Fokasa*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica” 67 (2000) 45-58.
- LESZKA Małgorzata Beata, *Rola duchowieństwa na dworze cesarzy wczesnobizantyńskich*, *Byzantina Lodziensia* 5, Łódź 2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- MAKSYMIOUK Katarzyna, *Kształtowanie się polityki zachodniej Sasanidów*, w: *Z antycznego świata* [1], 135-157.
- MÉLÈZE-MODRZEJEWSKI J., *Żydzi nad Nilem od Ramzesa II do Hadriana*, Warszawa 2000, Enigma Press.
- MILEWSKI Ireneusz, *Okoliczności śmierci biskupów wschodniorzymskich w IV i V wieku. Przyczynek do dziejów Kościoła późnoantycznego*, „Przegląd Religioznawczy” 197 (2000) nr 3, 99-112.
- MILEWSKI Ireneusz, *Powtórne wykorzystywanie świątyń pogańskich w późnej starożytności (na przykładzie prowincji wschodnich)*, *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 561-576.
- MOSSAKOWSKI Wiesław, *Azyl w późnym Cesarstwie Rzymskim*, Toruń 2000, Wydawnictwo UMK.

- MYSZOR Wincenty, *Męczennicy Kościoła donatystów*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 449-456.
- NAUMOWICZ Józef, *Geneza chrześcijańskiej rachuby lat. Historyczno-teologiczne podstawy systemu Dionizego Mniejszego*, Kraków 2000, Wydawnictwo Benedyktynów.
- OLSZANIEC Szymon, *Sopatros z Apamei – neoplatoński filozof na dworze Konstantyna*, w: *Z antycznego świata* [1], 183-194.
- PAJAKOWSKA Anna, *Julian Apostata a „restitutio Romanae religionis”* „Przegląd Religioznawczy” 2000, nr 197, 71-77.
- PAWLAK Marcin, *Rywalizacja o stanowisko naczelnego wodza (magister utriusque militiae) w zachodniej części Imperium Romanum w latach 425-430 a inwazja Wandalów na Afrykę*, „Meander” 55 (2000) 239-254.
- RABIEJ Paulina, *Czy Maksymin Trak prześladował chrześcijan? Próba ogólnej prezentacji zagadnienia*, „Meander” 55 (2000) 221-232.
- SAWA Robert, *Juliusz I (352)*, EK VIII 245.
- SAWA Robert, *Justynian I Wielki*, EK VIII 278-279.
- SAWA Robert, *Kalikst I*, EK VIII 381-382.
- SCHOLZ Piotr, *Ikoniżität des christlichen Orients. Bemerkungen am Rande eines Buches von Mahmoud Zibawi*, w: *Nubica et Aethiopica*, vol. IV, Warszawa 1999, 301-335.
- SONDEL Janusz, *Kodeks Justyniana jako podstawa prawna w postępowaniu sądowym o „crimen laesae maiestatis” w osiemnastowiecznej Polsce*, „Nowy Filomata” 4 (2000) nr 2, 143-148.
- SPYCHAŁSKI Gedymin, *Mysł społeczno-ekonomiczna starożytności i średniowiecza*, Łódź 2000, Wydawnictwo Uniw. Łódzkiego.
- SPYCHAŁA Dariusz, *Konstantyn II wobec sporu ariańskiego (lata 337-340)*, „Meander” 55 (2000) 233-238.
- STACHURA Michał, *Heretycy, schizmatycy i manichejczycy wobec Cesarstwa Rzymskiego (lata 324-428, wschodnia część Imperium)*, Kraków 2000, Towarzystwo Wydawnicze „Historia Jagiellonica”.
- STACHURA Michał, *Pojęcie „heretycy” w ustawodawstwie Konstantyna Wielkiego i jego następców*, „Historyka Studia Metodologiczne” 30 (2000) 59-72.
- STANULA Emil, *Katechumenat. Starożytność. Aspekt katechetyczny*, EK VIII 1055-1057.
- STAROWIEYSKI Marek, *Julian Apostata*, EK VIII 236-238.
- SWOBODA Antoni, *Rola męża we wspólnocie małżeńskiej w pismach Plutarcha z Cheronei i autorów chrześcijańskich IV wieku*, „Poznańskie Studia Teologiczne” 9 (2000) 99-129.
- WĄSIK A., *Kwestia sukcesji po Konstantynie Wielkim. Masakra rodziny cesarskiej w 337 roku*, „Miscellanea Historico-Archivistica” 12 (2000) 143-151.
- WIPSZCYKA Ewa, *The Nag Hammadi Library and the Monks. A Papyrologist's point of view*, „The Journal of Juristic Papyrology” 30 (2000) 179-191.

- WIPSYZKA Ewa, *Ascetyzm kobiecy w Egipcie późnoantycznym: problemy źródłoznawcze i rzeczywistość*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], 245- 291.
- WIPSYZKA Ewa, *Jestem od uczenia tolerancji* (rozmowa prowadzona przez Stanisława Obirka), „Życie Duchowe” 23 (2000) 6-15.
- WIPSYZKA Ewa, *On the Governors' Jurisdiction during the Persecution of Christians*, w: *Au-dela des frontières. Mélanges de droit romain offerts à Witold Wołodkiewicz*, Warszawa 2000, 1077-1083.
- WIPSYZKA Ewa, *Storia della Chiesa nella tarda antichità*, trad. V. Verdiani, scelta e commento delle immagini E. Jastrzębowska (tytuł oryg.: *Kościół w świecie późnego antyku*), Milano 2000.
- WITAKOWSKI Witold, *Theodoxia and her finding of the Holy Cross: An Ethiopic version of the Legend of the „Finding of the Holy Cross” in the „Miracles of Mary”*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) z. 2, 253-269.
- WOLIŃSKA Teresa, *Związki rodzinne w polityce personalnej Justyniana I*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica” 67 (2000) 23-44.
- WYPUSTEK A., *Accusations portées contre les chrétiens aux IIe et IIIe siècles pour détention de livres de magie. Quelques remarques dans la lignée du livre de W. Speyer*, „Antiquitas” 25 (2000) 179-190.
- ZAJĄC Józef, *Wyzwolenicy w antycznej Brixii: studium prozopograficzne (I – I poł. III w. n.e.)*, Toruń 2000, Wydawnictwo Uniw. M. Kopernika.
- ZIELIŃSKI Tadeusz, *Hellenizm a judaizm* (Religie Świata Antycznego, 3), Toruń 2000, Wydawnictwo Adam Marszałek.
- ZIÓŁKOWSKI Adam, *Storia di Roma*, trad. dal polacco Danilo Facca, Milano 2000.
- ZNOSKO Aleksy, *Kanony Kościoła Prawosławnego*, t. 1 w 3 częściach, wyd. 2, Hajnówka 2000, Wydawnictwo „Bratczyk”.
- ŻELAZNY Jan W., *Montanizm. Heterodoksyjny ruch charyzmatyczny z drugiego połowy II wieku*, „Polonia Sacra” 4 (2000) nr 6-7, 283-292.
- ŻUREK Antoni, *Skąd wziął się rok 2000*, „Currenda” 150 (2000) 598-608.
- ŻUREK Antoni, *Pierwsze wieki Kościoła* (Akademica 42), Tarnów 2000, Wydawnictwo Biblos.

5. Historia doktryn, 1: Teologia

- BOBER Andrzej, *Kapreol*, EK VIII 729-730.
- CHROSTOWSKI Waldemar, *Judeochrześcijaństwo*, EK VIII 214-217.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Tajemnica wcielenia w komentarzach patrystycznych do „Składu Apostolskiego”*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 341-366.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Błogosławieni szczęśliwi. Konferencje radiowe*, Pelplin 2000, Wydawnictwo Bernardinum.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Nowa wizja teologii. Ujęcie graficzne*, Pelplin – Lublin 2000, Wydawnictwo Bernardinum.

- DYL Janusz, *Dzieje teologii: starożytność i średniowiecze*, EK VIII 1157-1159.
- HEID Stefan, *Celibat w Kościele pierwotnym. Początki obowiązku wstrzemięliwości dla duchownych na Wschodzie i na Zachodzie*, tłum. z niem. Stanisław Stańczyk, Tuchów 2000 (tytuł oryg.: *Zölibat in der frühen Kirche. Die Anfänge einer Enthaltensamkeitspflicht für Kleriker in Ost und West*, Schöningh 1997).
- KACZMAREK Tomasz, „*Descendit od inferos*”: prawda zbawcza przekazywana w szacie języka starożytnego, „*Studia Włocławskie*” 3 (2000) 111-122.
- KLAUZA Karol, *Soteriologia pozagreckiej teologii pierwszego tysiąclecia. Przegląd źródeł*, „*Roczniki Teologiczne*” 47 (2000) nr 2, 105-117.
- KRÓLIKOWSKI Janusz, „*Wcielenie Słowa – przebóstwienie człowieczeństwa*”. *Elementy patrystycznej teologii przebóstwienia*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 367-379.
- KRÓLIKOWSKI Janusz, *Zakorzeń się w Tradycji Kościoła. Dlaczego powinniśmy czytać Ojców Kościoła*, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 307-323.
- KUCHARSKI Jacek, *Pole semantyczne rzeczownikowej formy „soteria” w apokryficznych psalmach Salomona*, w: *Wszystko czynię dla Ewangelii. Księga Pamiątkowa o. prof. Hugolina Langkammera*, red. G. Witaszek – A. Paciorek, Lublin 2000, 205-219.
- LONGOSZ Stanisław, *Bogarodzica w nauce Ojców Kapadockich*, „*Salvatoris Mater*” 2 (2000) nr 2, 84-104.
- LONGOSZ Stanisław, *Kapadoccy Ojcowie*, EK VIII 642-645.
- MARCZEWSKI Marek, *Chrystologiczny dogmat Chalcedonu we współczesnej teologii pastoralnej*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 381-392.
- MISIARCZYK Leszek, *Początki chrześcijańskiej nauki o wcieleniu w pismach Ojców Apostolskich*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 21-40.
- MISIARCZYK Leszek, *Teologia wcielenia u apologetów greckich II wieków*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 41-70.
- NEWMAN John Henry, *O rozwoju doktryny chrześcijańskiej*, tłum. J.W. Zielińska, wyd. 2, Biblioteka Frondy, Warszawa 2000.
- PACZKOWSKI Mieczysław Celestyn, *Interpretacja millenarystyczna idei Jeruzolimy (II-III wiek)*, „*Tarnowskie Studia Teologiczne*” 19 (2000) 55-62.
- PANUŚ Kazimierz, *Kaznodziejstwo – teoria: patrystyka i średniowiecze*, EK VIII 1307-1309.
- PIETRAS Henryk, *Millenaryzm a interpretacja szabatu (I-II w.)*, „*Tarnowskie Studia Teologiczne*” 19 (2000) 9-23.
- PIETRAS Henryk, *Początki teologii Kościoła*, *Myśl Teologiczna* 28, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.
- SESSOÛÉ B. – WOLIŃSKI J., *Bóg zbawienia. Rozwój dogmatów trynitarnych i chrystologicznych (Historia dogmatów)*, tłum. P. Rak, Kraków 1999, Wydawnictwo M.

- SŁOMKA Jan, *Pokarm i ofiara. Refleksja eucharystyczna wczesnych Ojców greckich*, Łódź 2000, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie.
- STEPHAN Grzegorz, *Wczesnochrześcijańskie poglądy o początkach życia ludzkiego i ich moralne konsekwencje*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 2 (2000) 165-176.
- SZRAM Mariusz, *Szatan a symbolika liczb w egzegezie aleksandryjskiej*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 81-90.
- TUREK Waldemar, *Grzech przeciw Duchowi Świętemu w tradycji patrystycznej*, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.
- WIDOK Norbert, *Physis w literaturze wczesnochrześcijańskiej. Od czasów biblijnych do Soboru Nicejskiego*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 20 (2000) 143-156.
- WITKO Krzysztof, *Demonologia w nauce Ojców Kościoła: ogólny zarys stanu badań problematyki i jej główne kierunki*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 9-22.
- WITKO Krzysztof, *Millenaryzm w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. Rys teologiczno-historyczny*, „Tarnowskie Studia Teologiczne” 19 (2000) 4-8.
- WÓJTOWICZ Henryk, *Zapowiedź przyjścia Zbawiciela w IV eklodze Wergiliusza*, *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 11-20.
- ŻYCIŃSKI W., *Od „Transitus Mariae” po „Munificentissimus Deus”. Historia dogmatu o Wniebowzięciu Maryi*, „Częstochowskie Studia Teologiczne” 28 (2000) 107-118.

5. Historia doktryn, 2: Filozofia

- COPLESTON Frederick, *Historia filozofii*, t. 2. *Od Augustyna do Szkota*, tłum. Sylwester Zalewski, Warszawa 2000, IW Pax.
- Filozofia wczesnochrześcijańska i jej źródła*, red. Maciej Manikowski, Wrocław 2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- JAROSZYŃSKI Piotr, *Bizantyńska filozofia*, PEF [3] I 590.
- KARŁOWICZ Dariusz, *Arcyparadoks śmierci. Męczeństwo jako kategoria filozoficzna – pytanie o dowodową wartość męczeństwa*, Kraków 2000, Wydawnictwo Znak.
- KOWALCZYK Stanisław, *Augustynizm*, PEF [3] I 412-415.
- KURDZIAŁEK Marian, *Aleksandryjska filozofia*, PEF [3] I 177-178.
- STAROWIEYSKI Marek, *Rodzące się chrześcijaństwo wobec filozofii*, [w:] *Inspiracje platońskie w literaturze staropolskiej*, red. A. Nowicka-Jeżowa, T. Stępień, Warszawa 2000, 15-32.
- ŚWIEŻAWSKI Stefan, *Dzieje europejskiej filozofii klasycznej*, Warszawa – Wrocław 2000, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- ZDYBICKA Zofia, *Bóg (w filozofii starożytnej, w starożytności chrześcijańskiej, w filozofii średniowiecznej)*, PEF [3] I 660-665.

- ZIELIŃSKI Jacek, *Źródła filozofii wczesnochrześcijańskiej – stoicyzm*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 2000, nr 37 (Filozofia), 13-32.
- ZIELIŃSKI Jacek, *Ateny, Aleksandria. Greckie źródła pierwszych nurtów filozofii chrześcijańskiej*, Acta Universitatis Wratislaviensis 2196, Wrocław 2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- ZMORZANKA Anna, *Alkuin*, PEF [3] I 194-195.
- ZMORZANKA Anna, *Antiocheńska szkoła*, PEF [3] I 238-240.
- ZMORZANKA Anna, *Apokatastaza*, PEF [3] I 297-298.

6. Liturgia

- CASEL Odo, *Pamiętka Pana w liturgii pierwotnego Kościoła*, tłum. A. Ziernicki – D. Świdorski, Kraków-Tyniec 2000, Wydawnictwo Benedyktynów.
- DĄBEK Tomasz Maria, *Czytania biblijne, patrystyczne i hagiograficzne w Liturgii Godzin*, „Anamnesis” 6 (1999/2000) nr 21, 118-129.
- FRITSCH Emmanuel, *The Liturgical Year and the Lectionary of the Ethiopian Church. Introduction to the Temporal*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) 71-116.
- JANICKI J.J., „*Dies Domini*” – *Niedziela w pierwszych wiekach Kościoła*, „Folia Historica Cracoviensia” 7 (2000) 205-219.
- MAZEK Jan, *Misterium Chrystusa w liturgii Adwentu Sakramentarza Gelazjańskiego*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) 145-156.
- MŁOTEK Antoni, „*To czyńcie na moją pamiętkę*”. *Eucharystia pokolenia poapostolskiego*, „Nowe Życie” 14 (1997) nr 3, 8.
- NAUMOWICZ Józef, *Kiedy Bóg stworzył świat i go odnowił (uroczystość Zwiastowania)*, „Miejsca Święte” 2000, nr 3, 25-27.
- SROKA J., *Niedziela dniem Pana. Od szabatu do niedzieli*, „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 8, 9-32.
- WIT Zbigniew, *Niedziela dniem Chrystusa*, „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 8, 33-56.
- ZACHARA Maciej, *Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki w liturgii rzymskiej I tysiąclecia*, „Salvatoris Mater” 2 (2000) nr 1, 124-137.

7. Hagiografia i historia duchowości

- BORKOWSKA M., *Sylwetki Ojców Pustyni. Pambo: poważna łagodność*, „Znak” 52 (2000) nr 537, 113-117.
- BORKOWSKA M., *Sylwetki Ojców Pustyni. Żywy przykład Makarego*, „Znak” 52 (2000) nr 539, 105-109.
- BUNGE Gabriel, *Gliniane naczynia. Praktyka osobistej modlitwy według tradycji świętych Ojców*, tłum. J. Bednarek, A. Ziernicki, Wydawnictwo Benedyktynów, Tyniec 2000.

- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Modlitwa – „nieustanne przebywanie z Bogiem” – w świetle przekazów patrystycznych*, w: *Homo orans*, red. J. Misiurek – J.M. Popławski, Lublin 2000, RW KUL, 69-85.
- DUCHNIEWSKI Jerzy, *Jurajscy Ojcowie*, EK VIII 262-263.
- FREJLICH Andrzej Jacek, *Jak mnich stawał się aniołem*, „Roczniki Humanistyczne” 47 (1999) nr specjalny, 37-48.
- FROS Henryk – SOWA Franciszek, *Księga imion i świętych*, t. 4, M-P, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.
- KOZERA Marek, *Ideaty Ojców Pustyni. Pathos i apatheia*, Lublin 2000, RW KUL.
- KRACIK J., *Męczennicy od czcicieli zależni*, „Znak” 52 (2000) nr 546, 46-60.
- KRYKOWSKI J., *Imiona Jezusa*, „Pastores” 2000, nr 6, 114-120.
- MŁOTEK Antoni, *Meandry ascetyzmu starochrześcijańskiego*, w: *Śladami Boga i człowieka. Księga Pamiątkowa ks. Jana Kowalskiego*, red. J. Orzeszyna, Kraków 2000, 149-155.
- NAUMOW A., *Święta Góra Athos*, „Peregrinus Cracoviensis” 8 (2000) 39-54.
- NAUMOWICZ Józef, *Nieustanna pamięć o Bogu*, „Pastores” 2000, nr 6, 62-68.
- NAUMOWICZ Józef, *Docenić przebaczenie (teksty patrystyczne)*, „Pastores” 2000, nr 7, 109-114.
- NIEGIEREWICZ M., *Duchowość świętych Kosmy i Damiana*, „Przegląd Prawosławny” 2000, nr 3, 18-19.
- PARYS VAN M., *O powrót do źródeł życia zakonnego według świadectwa Kościołów Wschodnich*, „Cenobium” 14 (2000) 26-33.
- WYGRALAK Paweł, *Postawa mnicha wobec szatana i jego pokus w nauczaniu św. Antoniego Pustelnika*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 67-79.

8. Archeologia i historia sztuki

- BIELIŃSKI P., *Sztuka Koptów czyli radość wiary*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 10, 64.
- BULAS Ryszarda, *Przejście przez Morze Czerwone. Opowieść o lęku, przemianie i spełnieniu. Hermeneutyka obrazu*, Lublin 2000, Oficyna Wydawnicza „El-Press”.
- CHROSTOWSKI Waldemar, *Polskie podręczniki archeologii biblijnej i archeologii Palestyny*, „Bobolanum” 11 (2000) 475-493.
- ECKMANN Augustyn – PARTYKA Jan Stanisław, *Kartagina*, EK VIII 900-903.
- FABIANI Bożena, *Kolebka sztuki chrześcijańskiej*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 11, 14-16.
- FABIANI Bożena, *Prawdziwe życie po śmierci*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 11, 9-11.

- FABIANI Bożena, *Sanktuaria męczenników*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 11, 12-13.
- FREJLICH Andrzej Jacek, *Jak mnich stawał się aniołem*, „Roczniki Humanistyczne” 47 (1999) nr specjalny, 37-48.
- GAC Jan, *Kaplica Sykstyńska katakumb*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 11, 24-29.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Kaliksta katakumba*, EK VIII 384-385.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Tajemnica wcielenia w najstarszej ikonografii chrześcijańskiej*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 393-400.
- KLAUZA Karol, *Ikony* (seria, w której ukazały się: *Ikona Narodzenia Pańskiego*, *Ikona Chrztu Pańskiego*, *Ikona Zwiastowania*, *Ikona Zstąpienia do piekieł*), oprac. i wybór tekstów patrystycznych, Warszawa 2000, IW Pax.
- KLAUZA Karol, *Teologiczna hermeneutyka ikony*, Lublin 2000, RW KUL.
- KNAPIŃSKI Ryszard, *Ojcowie Kościoła o znaczeniu obrazów w przekazie wiary*, „Roczniki Humanistyczne” 47 (1999) nr 4, 5-22.
- KOBIELUS Stanisław, *Krzyż Chrystusa. Od znaku i figury do symbolu i metafory*, Warszawa 2000, IW Pax.
- KOKOSZKO M., *Kanon portretowania w historiografii bizantyńskiej na przykładzie portretu Boemunda w „Aleksjademie” Anny Komneny*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica” (2000) nr 67, 59-73.
- KRASUCKA Beata, *Kellia*, EK VIII 1334-1335.
- KUŚMIREK Anna, *Nowa Jerozolima*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 4, 18-20.
- LEBET-MINAKOWSKA A., *Symbolika religijna starożytnego Egiptu na tkaninach koptyjskich*, „Nomos” 26-27 (1999/2000), 99-111.
- LEPONE Antonella, *Bazylika św. Sebastiana w Rzymie: historia wykopalisk*, tłum. P. Wojciechowski, w: *Z antycznego świata* [1], 241-255.
- MAZURCZAK Urszula, *Ikonografia wcielenia w sztuce wczesnoromańskiej i romańskiej na wybranych przykładach scen Bożego Narodzenia*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 401-411.
- NAUMOW A., *Święta Góra Athos*, „Peregrinus Cracoviensis” 2000, nr 8, 39-54.
- NOWICKA Maria, *Twarze antyku. Z dziejów portretu w Grecji i w Rzymie*, Warszawa 2000, Czytelnik.
- NOWIŃSKI Janusz, *Ars eucharistica. Idee, miejsca i formy towarzyszące przechowywaniu eucharystii w sztuce wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej*, Warszawa 2000, Wydawnictwo NERITON.
- NOWIŃSKI Janusz, *Idea „Sancta Sanctorum” i Arki przymierza towarzysząca przechowywaniu Eucharystii we wczesnośredniowiecznych świątyniach*, „Seminare” 16 (2000) 537-548.
- PARTYKA Jan Stanisław, *Kopalnie relikwii (katakumby)*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 11, 18-23.

- PARTYKA Jan Stanisław, *Najstarsze wizerunki Matki Bożej z rzymskich katakumb*, „*Salvatoris Mater*” 2 (2000) nr 1, 272-291.
- PERLIKOWSKA-PUSZKARSKA U., *Wystawa „W górę Nilu, w głąb czasu” w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie*, „*Z Otcłani Wieków*” 55 (2000) nr 2, 65-71.
- POPOWSKI Remigiusz, *Dostęp ikonografii do bóstwa według mitologii i filozofii greckiej oraz według Biblii*, „*Roczniki Humanistyczne*” 48 (2000) nr 3, 5-20.
- REKUCKA-BUGAJSKA Kinga – BUGAJSKI JERZY, *Warsztat brązowniaka w starożytności*, „*Nowy Filomata*” 4 (2000) nr 3, 207-219.
- SAWA Robert – GOŁGOWSKI Tadeusz, *Kapadocja*, EK VIII 645-647.
- STANEK K., *Leptis Magna: perła starożytnej Afryki*, „*Z Otcłani Wieków*” 55 (2000) nr 3-4, 145-149.
- TATARKIEWICZ A., *Trewir – rzymskie zabytki*, „*Nasze Historie*” 5 (2000) 33-38.
- TURLEJ S., *The Legendary Motif in the Tradition of Patras. St. Andrew and the Dedication of the Slavs to the Patras Church*, „*Byzantinoslavica*” 60 (1999) nr 2, 374-399.
- WRZEŚNIAK Małgorzata, *Koloseum. Od rzymskiego amfiteatru do chrześcijańskiej świątyni*, „*Saeculum Christianum*” 7 (2000) nr 1, 199-219.
- ŻARSKA Dorota, *Pępek świata. Civitas Dei*, „*Miejsca Święte*” 29 (2000) nr 4, 35-39.

9. Biblia

- BALS D.L. – BINGHAM D.J., *Egzegeza patrystyczna Pisma Świętego*, w: *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego. Komentarz katolicki i ekumeniczny na XXI wiek*, red. naukowy wydania oryginalnego W.R. Farmer, redaktor wydania polskiego W. Chrostowski, Verbinum. Wydawnictwo Księży Werbistów 2000, 59-96.
- BARDSKI Krzysztof, *Świątynia Salomona w Targumie do Pieśni nad Pieśniami 3,7-5,1*, „*Collectanea Theologica*” 70 (2000) nr 2, 79-92.
- BIELIŃSKI Paweł, *Sztuka Koptów czyli radość wiary*, „*Miejsca Święte*” 29 (2000) nr 10, 64.
- BULAS Ryszarda, *Przejście przez Morze Czerwone. Opowieść o lęku, przemianie i spełnieniu. Hermeneutyka obrazu*, Lublin 2000, Oficyna Wydawnicza „El-Press”.
- CHROSTOWSKI W., *Polskie podręczniki archeologii biblijnej i archeologii Palestyny*, „*Bobolanum*” 11 (2000) 475-493.
- HOMERSKI Józef, *Kanon Pisma świętego*, EK VIII 568-573.
- JURASZ J., *Komentarze do Prz 8, 22 w dobie arianizmu – ostatnia faza konfliktu*, „*Bobolanum*” 10 (2000) 225-240.
- MANIKOWSKI M., *Niepoznawalny Bóg w teofanii Księgi Wyjścia*, „*Acta Universitatis Wratislaviensis*” 2000, nr 37 (Filozofia), 33-52.

- NAUMOWICZ Józef, *Ojcowie Kościoła mówią. Niezapisane słowa Jezusa*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 1, 47.
- SELEJDAK Ryszard, *Józef Egipski jako figura Chrystusa w dziełach Ojców Kościoła pierwszych czterech wieków*, „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 4, 5-24.
- SIMONETTI Manlio, *Miedzy dosłownością a alegorią. Przyczynek do historii egzegezy patrystycznej*, tłum. T. Skibiński, *Myśl Teologiczna* 26, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.
- SKIBIŃSKI Tomasz., *Miejsce i rola Apokalipsy św. Jana w początkach milenaryzmu chrześcijańskiego*, „Communio” 20 (2000) nr 4, 40-53.
- Testament Pana naszego Jezusa Chrystusa w Galilei (Testamentum Domini nostri Iesu Christi in Galilea)*, tłum. Rafał Zarzeczny, *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 595-602.

9.1. Apokryfy

- NAUMOWICZ Józef, *Ojcowie Kościoła mówią. Jak Maryja utkała purpurę*, „Miejsca Święte” 29 (2000) nr 2, 53.
- PSEUDO-MAREK EWANGELISTA, *Apokryficzny żywot św. Jana Chrzciciela (Cap 181, BHG 834)*, tłum. z etiopskiego ks. Rafał Zarzeczny, *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 585-594.
- Testament Adama* (apokryf syryjski), tłum. J. Woźniak, w: *Słowo Twoje jest prawdą. Księga pamiątkowa dla ks. prof. St. Mędali w 65 rocznicę urodzin*, red. Chrostowski, Warszawa 2000, Vocatio, 382-395.
- TRONINA Antoni, *Apokryfy Starego Testamentu. Historia publikacji i obecny stan badań*, „Częstochowskie Studia Teologiczne” 28 (2000) 7-23.

9.2. Gnostycyzm

- APPEL Hanna, *Kodeks Maniego*, w: *Z antycznego świata* [1], 119-134.
- MATYS Krzysztof, *Elitaryzm gnostycki. Próba refleksji nad gnostycyzmem antycznym*, w: *Oblicza gnozy*, red. E. Przybył, Kraków 2000, Nomos, 55-64.
- MEJOR Mieczysław, *Interpretacje znaleziska koptyjskich ksiąg z Nag-Hammadi*, „Elckie Studia Teologiczne” 1 (2000) 187-202.
- MISIUREK Jerzy, *Karpokracjanie*, *EK* VIII 892-893.
- MYSZOR Wincenty, *Stwórca świata i szatan w pismach gnostyków*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 23-38.
- MYSZOR Wincenty, *Chrystologia gnostyków (podstawowe problemy)*, *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 83-92.
- MYSZOR Wincenty, *Kainici*, *EK* VIII 329.
- MYSZOR Wincenty, *Pierwsza i Druga Apokalipsa Jakuba z V kodeksu z Nag Hammadi*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 57-76.
- TRZCIŃSKA Izabela, *Gnostycka wizja Boga*, tamże, 23-33.

10. Patrystyka i średniowiecze łacińskie oraz bizantyńskie (źródła i opracowania)

- BATAILLON Louis Jacques, *Edycje łacińskich tekstów średniowiecznych*, tłum. I.M. Radziejowska, „Przegląd Tomistyczny” 8 (2000) 325-336.
- BERNARD Z CLAIRVAUX, *Kazania o Najśw. Maryi Pannie*, tłum. I. Bobicz (Biblioteka mistrzów kaznodziejstwa), Warszawa 2000, Wydawnictwo Viator.
- BERNARD Z CLAIRVAUX, *O miłowaniu Boga i inne traktaty*, tłum. i wstęp Stanisław Kiełtyka, Poznań 2000, Klub Książki Katolickiej.
- DĄBROWSKA Małgorzata, *Przemoskwiona wizja Bizancjum a niemiecki bizantyzm Konecznego*, w: *Feliks Koneczny dzisiaj*, red. J. Skoczyński, Kraków 2000, Księgarnia Akademicka, 155-165.
- DZIOURACH Bohdan, *Życie monastyczne polem nieustannej walki duchowej na podstawie pism św. Teodora Studyty (759-826)*, w: *Duchowość przełomu wieków*, red. S. Urbański, M. Szymula, Warszawa 2000, Wydawnictwo UKSW, 279-295.
- ERIUGENA Jan Szkot, *Homilia do prologu Ewangelii Jana, Komentarz do Ewangelii św. Jana*, Biblioteka Europejska, Kęty 2000, Wydawnictwo Antyk.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Jonasz z Bobbio*, EK VIII 68.
- HENDERSON George, *Wczesne średniowiecze*, tłum. Piotr Paszkiewicz, Warszawa 2000, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- HILDEGARDA z Bingen, *Wizja świata*, tłum. i oprac., Wrocław 2000, Wydawnictwo „In extenso”.
- KOKOSZKO M., *Kanon portretowania w historiografii bizantyńskiej na przykładzie portretu Boemunda w „Aleksjadzie” Anny Komnenny*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica” (2000) nr 67, 59-73.
- KOŚCIELNIAK Krzysztof, *Akulturacyjność i arabizacja chrześcijan. Kultura i religia na Bliskim Wschodzie w pierwszych wiekach islamu według Ibn Halduna (1332-1406)*, „Analecta Cracoviensia” 32 (2000) 289-306.
- Krótkie moralia chrześcijańskie. Cnoty, wady, nadużycia i napomnienia* (Św. Tomasz z Akwinu, *O braterskim upomnieniu*; Nieznany autor, *O dwunastu stopniach nadużyć oraz O wadach i cnotach*), Warszawa – Londyn 2000, Wydawnictwo Veritas i Navo.
- MAĆZKA Janusz, *Przedkopernikańska kosmologia a teologia. Średniowieczny obraz świata*, „Analecta Cracoviensia” 32 (2000) 31-39.
- MICHAŁOWSKA Teresa, *Średniowiecze*, Warszawa 2000, Wydawnictwo Naukowe PAN.
- PANIC Idzi, *Ostatnie lata Wielkich Moraw* (Prace Naukowe UŚ, nr 1847), Katowice 2000, Wydawnictwo Uniw. Śląskiego.
- PODSKALSKY Gerhard, *Chrześcijaństwo i literatura teologiczna na Rusi Kijowskiej (988-1237)*, tłum. Juliusz Zychowicz, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.

- RUUSBROEC Jan van, *Dzieła*, tłum. M. Lew-Dylewski, t. 1, Kraków 2000, Wydawnictwo Karmelitów Bosych.
- SALAMON Maciej, *Bizancjum Feliksa Konecznego*, w: *Feliks Koneczny dzisiaj*, red. J. Skoczyński, Kraków 2000, Księgarnia Akademicka, 167-186.
- STRASZEWICZ Marzenna, *Józef Hymnograf*, EK VIII 68.
- STRZELCZYK Jerzy, *Odkrywanie Europy*, Poznań 2000, Wydawnictwo Poznańskie.
- STRZELCZYK Jerzy, *Oton III*, Wrocław – Warszawa – Kraków 2000, Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Teksty o Matce Bożej. Polskie średniowiecze* (Beatam me dicent 12), wstęp, wybór i oprac. Roman Mazurkiewicz, Niepokalanów 2000, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów.
- WITELON, *O naturze demonów*. ANZELM Z CANTENBURY, *O upadku diabła* (Biblioteka Aniołów 1), Gdańsk 2000, Wydawnictwo Niebiańskie Sfery.
- WRÓBEL Piotr, *Krzyż i Półksiężyc wobec Turcji w latach 1444-1463*, Kraków 2000, Tow. Wydawnicze „Historia Iagiellonica”.
- Wszystko ze zdziwienia. Antologia tekstów filozoficznych z XIV wieku*, oprac. E. Jung-Palczewska, Warszawa 2000, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Żywoty Konstantyna i Metodego*, tłum. Lehr Sławiński, Warszawa 2000, Wydawnictwo Alfa.

11. Autorzy

Afrahat

–, *O modlitwie*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 213-226.

UCIECHA Andrzej, *Afrahat, mędrzec perski – stan badań*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 25-40.

Akathistos

–, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 292-306.

Ambrozjaster

–, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian*, tłum. Jan Sulowski, wstęp Jan Żelazny, ŻMT 19, Kraków 2000, WAM.

Ambroży

FIGIEL Józef, *Fenomen tajemnicy wcielenia w pismach dogmatycznych św. Ambrożego*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 171-184.

KRYŚCIAK E., *Prefekt, który został biskupem* (św. Ambroży), „Espe” (2000) nr 52, 80-81.

NAKONIECZNY Rafał, *Exempla Cycerońskie w „De officiis ministrorum” św. Ambrożego*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 41-56.

SWOBODA Antoni, *Godność męża w pismach Plutarcha z Cheronei i autorów chrześcijańskich IV w. (Augustyn, Ambroży, Hieronim)*, „Ateneum Kapańskie” 137 (2000) t. 545-550, 286-298.

Anonim

–, *Pieśń o Katedrze Edeskiej*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 288-291.

Antoni Pustelnik

KRYŚCIAK E., *Asceta pełen humoru* (św. Antoni Pustelnik), „Espe” (2000) nr 50, 77-78.

Żywot i pouczenia św. Antoniego Wielkiego (z *Filokalii cz. I*), red. M. Jakimiuk, Gabriel Hagioryta, J. Misiejuk (tłum. z rosyjskiego), Hajnówka 2000, Wydawnictwo Bratczyk.

Andrzej z Krety

–, *Wielki Kanon błogosławionego Ojca naszego z Krety i Jeruzalem*, tłum. z cerkiewno-słowiańskiego Witold Maksymowicz, wydawca: Biblioteka Teologiczna przy Parafii Prawosławnej w Krakowie, Kraków 2000.

Apolinary z Laodycei

BANAŚ Jacek, *Apolinariusz Młodszy z Laodycei*, PEF [3] I 298-299.

PIETRAS Henryk, *Wcielenie Słowa Bożego w teologii Apolinarego z Laodycei na tle kontrowersji ariańskiej*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 213-222.

Apostolscy Ojcowie

MISIARCZYK Leszek, *Początki chrześcijańskiej nauki o wcieleniu w pismach Ojców Apostolskich*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 21-40.

Nauka Ojców Apostolskich (seria: Źródła nr 13), Częstochowa 2000, Edycja św. Pawła.

Ariusz

ZMORZANKA Anna, *Ariusz*, PEF [3] I 333-334.

Arnobiusz Starszy

CISZEWSKI Marian, *Arnobiusz Starszy*, PEF [3] I 338.

Arystydes

PAŃPUCH Zbigniew, *Arystydes*, PEF [3] I 356-357.

Atanazy

–, *Przeciw poganom*, tłum. i oprac. Michał Wojciechowski, PSP 62, Warszawa 2000, Wydawn. UKSW.

BAFIA Stanisław, *Atanazy z Aleksandrii*, PEF [3] I 369-371.

DAVES Michel, *Święty Atanazy obrońca wiary*, Warszawa 2000, Wydawnictwo „Te Deum”.

KRÓLIKOWSKI Janusz, *Theotokos w teologii św. Atanazego. Przełom mariologiczny w IV wieku i jego znaczenie*, „Salvatoris Mater” 2 (2000) nr 1, 56-73.

LONGOSZ Stanisław, *Atanazjańska terminologia teologii wcielenia*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 141-156.

Atenagoras z Aten

PAŃPUCH Zbigniew, *Atenagoras z Aten*, PEF [3] I 390-392.

Augustyn

–, *Modlić się Psalmami. Objasnienia psalmów*, wybór A.M. Besnard, tłum. Jan

- Sulowski, oprac. Emil Stanula, Kraków 2000, Cerf – Kairos – Znak 2000.
- , *O łasce Bożej przeciw herezji pelagiańskiej. List 186*, tłum. i wstęp Anna Strzelecka, „Poznańskie Studia Teologiczne” 9 (2000) 53-74.
- , *Homilia o Trójcy Świętej*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 72-89.
- , *Kazanie o zniszczeniu miasta Rzymu*, tłum. i oprac. Kazimierz Obrycki, „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) 157-170.
- CHADWICK Henry, *Augustyn*, tłum. T. Szafrński, Warszawa 2000, Pruszyński i S-ka.
- DADACZYŃSKI J., *Akceptacja nieskończoności aktualnej u św. Augustyna*, „Zagadnienia Filozoficzne w Nauce” 1 (1999) nr 26, 61-75.
- DEMBIŃSKA D., *Platon a święty Augustyn (glosa)*, „Teofil” 10 (2000) nr 2, 138-144.
- DRWIEGA Marek, *Kilka uwag o antropologii św. Augustyna*, „Logos i Ethos” 8 (2000) nr 1, 151-160.
- ECKMANN Augustyn, „*Incarnatio Christi*” w pismach św. Augustyna. *Istota i cel*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 237-245.
- ECKMANN Augustyn, *Obraz Boga u św. Augustyna w wykładzie pierwszego artykułu wiary*, w: *Obraz Boga Ojca w kulturze*, red. M. Ołdakowska-Kuflowa – U.M. Mazurczak, Lublin 2000, RW KUL, 37-54.
- J.S., *Czy święty Augustyn chodził do spowiedzi*, „W Drodze” 2000, nr 11, 103-109.
- JAN PAWEŁ II, *List Apostolski „Augustinum Hipponensem” w 1600 rocznicę nawrócenia św. Augustyna*, „Ku Dojrzałości w Kulturze Religijnej” 6 (2000) nr 11, 6-32.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Od wolności wyboru wyznania do przymusu religijnego. Ewolucja poglądów biskupa Augustyna z Hippony podczas schizmy donatystycznej w Afryce Rzymskiej*, Piła 2000, ss. 321.
- MISIUREK Jerzy – KRAPIEC Albert – CYRKLAFF R. – STRZESZEWSKI Czesław, *Augustyn (życie, myśl filozoficzna, myśl etyczna, myśl społeczna)*, PEF [3] I 401-410.
- NEHRING Przemysław, *Ostatni list św. Augustyna (Ep. 228). O tym, jak duchowni powinni się zachowywać podczas barbarzyńskiego najazdu*, w: *Z antycznego świata* [1], 195-206.
- PAWLAK Marcin, *Działalność Bonifacjusza w Afryce do roku 429 w świetle listów Augustyna*, w: *Z antycznego świata* [1], 207-216.
- POPLAWSKI J.M., *Reguła św. Augustyna i jej główne przesłanie*, „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 5, 19-25.
- PRUS W., *Teśknota i przyjaźń. Historia nawrócenia św. Augustyna z Hippony*, „W Drodze” 2000, nr 1, 30-44; nr 2, 43-53.
- SWOBODA Antoni, *Godność męża w pismach Plutarcha z Cheronei i autorów chrześcijańskich IV w. (Augustyn, Ambroży, Hieronim)*, „Ateneum Kapańskie” 137 (2000) t. 545-550, 286-298.

SWOBODA Antoni, *Aspekty wychowawcze w pismach filozoficznych Platona i autorów chrześcijańskich IV wieku (św. Augustyn, św. Hieronim)*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 463-485.

ZARZYCKI S.T., *O jedność kontemplacji i działania – św. Augustyn i Mistrz Eckhart*, „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 5, 67-92.

ŻUREK Antoni, *Biblijne podstawy poglądów św. Augustyna na temat diabła*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 91-98.

Balaj

–, *Poemat o Kościele*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 283-287.

Bardesanes

ZMORZANKA Anna, *Bardesanes*, PEF [3] I 483-484.

Bazyli Wielki

–, *Homilia na Boże Narodzenie*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 89-99.

SAKOWICZ Eugeniusz, *Bazyli Wielki*, PEF [3] I 513-514.

TUREK Waldemar, „Wierzymy w Ojca, i Syna, i Ducha Świętego”: *bóstwo i pochodzenie Ducha Świętego w ujęciu św. Bazylego Wielkiego (+379)*, „Studia Płockie” 28 (2000) 49-56.

Bazyliides

ZMORZANKA Anna, *Bazyliides*, PEF [3] I 514-515.

Beda Wielebny

–, *O rachubie czasu* (rozdz. 47), *Historia kościelna narodu angielskiego* (fragm.), tłum. Józef Naumowicz, w: J. Naumowicz, *Geneza chrześcijańskiej rachuby lat* [4], 263-271.

BAFIA Stanisław, *Beda Czcigodny*, PEF [3] I 517-520.

Benedykt

DUCRUET Bernard, *Pokora według św. Benedykta*, tłum. Joanna Pakulska, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.

JAN PAWEŁ II, *List z okazji rozpoczęcia benedyktyńskich obchodów 1500-lecia przybycia do Subiaco św. Benedykta*, *Patrona Europy*, „Cenobium” 14 (2000) 5-11.

JANKOWSKI Augustyn, *Reguła św. Benedykta, rozdział 67: O braciach wysłanych w podróż*, „Cenobium” 14 (2000) 19-25.

SCZANIECKI Paweł, *Święty Benedykt*, wyd. 3, Kraków-Tyniec 2000, Wydawnictwo Benedyktynów.

Słowa św. Benedykta, seria Źródła nr 14, Częstochowa 2000, Edycja św. Pawła.

Boecjusz

BAFIA S., *Nauka Teodoryka z Chartres o jedności Boga w Trójcy Świętej w komentarzu do „Opuscula Sacra” Boecjusza*, „Acta Mediaevalia” 12 (1999) 65-97.

DĄBROWSKI W., *Il concetto della Rivelazione nel «Super Boetium De Trinitate» di san Tommaso d'Aquino*, „Angelicum” 77 (2000) 459-475.

KURDZIAŁEK Marian, *Boecjusz*, PEF [3] I 611-613.

Cezary z Arles

–, *O łasce; O tajemnicy Trójcy Świętej*, tłum. Anna Strzelecka, wstęp Paweł Wygralak, „Poznańskie Studia Teologiczne” 9 (2000) 75-97.

–, *Nauka o szatanie, jego oddziaływaniu na ludzi i walce z nim w kazaniach św. Cezarego z Arles*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 99-105.

KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Sakramenty w nauczaniu i praktyce duszpasterskiej biskupa Cezarego z Arles*, „Seminare” 16 (2000) 449-464.

Cyprian

KACZMAREK Tomasz, *Taktyka szatana wobec Kościoła wg św. Cypriana*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 39-53.

KRYKOWSKI Jerzy, *Alcuni aspetti della catechesi sulla preghiera in Tertulliano e in Cipriano*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) 91-107.

KRYKOWSKI Jerzy, *L'eredità di Tertulliano e di Cipriano nel IV secolo*, „Łowickie Studia Teologiczne” 2 (2000) 167-181.

Cyryl Aleksandryjski

–, *Mowa ku czci Bogarodzicy*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 209-213.

DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Antynestoriańska teologia wcielenia Cyryla Aleksandryjskiego*, *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 259-266.

JANISZEWSKI P., *Świętość i korupcja: prezenty patriarchy Cyryla*, „Mówią Wieki” (2000) nr 4, 6-11.

Cyryl Jerozolimski

–, *Katechezy (o bierzmowaniu, o Mszy św.), Homilia o leżącym przy sadzawce paralityku, List do cesarza Konstancjusza*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 163-185.

–, *Katechezy przedchrzcielne i mistagogiczne*, tłum. Wojciech Kania, wstęp M.A. Bogucki, BOK 14, Kraków 2000, Wydawnictwo M.

Cyryllonas

–, *Poematy (o pszenicy, o winnej latorośli, o Eucharystii)*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 227-243.

Defensor z Ligugé

–, *Księga iskierek*, t. 1, tłum. i oprac. Radosław Wasiński, BOK 13, Kraków 2000, Wydawnictwo M.

Didache

Nauka Dwunastu Apostołów (Didache), tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 44-51.

Dionizy Areopagita Pseudo-

BARTOŚ Tadeusz, *Wybrane zagadnienia teologiczne i filozoficzne pojawiające się w kontekście użycia nazwy „miłość” w odniesieniu do Boga w komentarzu św. Tomasza z Akwinu do „De divinis nominibus” Pseudo-Dionizego Areopagity*, „Studia Theologica Varsaviensia” 38 (2000) nr 1, 33-63.

ŚWITKIEWICZ-BLANDZI Agnieszka, *Notes about Denys Areopagite's the „Ecclesiastical Hierarchy” and Its Influence on St. Maximus the Confessor's „Mystagogy”*, „Studia Mediewistyczne” 34-35 (2000) 55-70.

ŚWITKIEWICZ-BLANDZI Agnieszka, *Uwagi dotyczące wpływu Pseudo-Dionizego w Kościele Wschodnim (VI-XIV w.)*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 2000, nr 37 (Filozofia), 83-93.

Dionizy Mniejszy

–, *List do Bonifacego i Bonusa*, tłum. J. Naumowicz, w: J. Naumowicz, *Geneza chrześcijańskiej rachuby lat* [4], 256-263.

–, *O obliczaniu daty Wielkanocy (List do Petroniusza, Tablica wielkanocna, Zasady obliczeń wielkanocnych)*, tłum. Józef Naumowicz, w: J. Naumowicz, *Geneza chrześcijańskiej rachuby lat* [4], 231-256.

JANISZEWSKI P., *Era dionizyjska a rzeczywista data narodzin Jezusa*, „Mówią Wieki” (2000) nr 8, 7-11.

Dydem Ślepy

NAKONIECZNY Rafał, *Terminy τὸ σῶμα, ἡ οὐρά w Komentarzu Dydy z Aleksandryjskiego do Księgi Rodzaju*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 223-235.

Efrem Syryjczyk

–, *Mistrzu i Panie* (modlitwa), „Espe” (2000) nr 50, 78.

–, *Myśli pobożne na każdy dzień roku*, z rosyjskiego tłum. Andrzej Wojnowski, Hajnówka 2000, Wydawnictwo „Bratczyk”.

–, *Pieśni* (o wierze i modlitwie, o Jezusie Chrystusie, o Trójcy Świętej, ku czci Dziewicy Maryi, Pieśń Maryi do Boskiego Dziecięcia) i *Mowy* (wielkanocna ku czci św. Krzyża, o kapłaństwie), tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 264-282.

Egeria

JANICKI J., *Egeria – «Pielgrzymka do miejsc świętych»*. *Liturgia w IV wieku*, „Ziemia Święta” 6 (2000) nr 4, 52-54.

JANICKI J., *Egeria – «Pielgrzymka do miejsc świętych»*. *Wielki Post w IV wieku*, „Ziemia Święta” 6 (2000) nr 2, 28-29.

Ewagriusz Scholastyk

GINTER Kazimierz, *Nieznane źródła „Historii Kościelnej” Ewagriusza Scholastyka (HE III 30)*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 521-536.

Filon Aleksandryjski

PAWLACZYK A., *Paradoks wolności i niewoli. Postać Heraklesa w pismach Filona z Aleksandrii*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 15 (2000) 49-58.

PAWLACZYK A., *The Motif of Silence in Philo's of Alexandria*, „The Polish Journal of Biblical Research” 1 (2000) nr 1, 127-132.

Grzegorz Palamas

PRZYBYŁ E. – BZINKOWSKI M., *Wokół problematyki definiowania Boga. Prawosławne wyznania wiary św. Grzegorza Palamasa i patriarchy Gennadiosa Scholariosa*, „Studia Religiosa” (2000) nr 33, 235-246.

ŚWITKIEWICZ-BLANDZI Agnieszka, *Dzieje filozoficznego i teologicznego sporu wokół doktryny św. Grzegorza Palamasa na tle relacji państwo – Kościół w XIV-wiecznym Bizancjum*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 45 (2000) 103-115.

Grzegorz z Nazjanzu

WIDOK Norbert, *Kerymatyczny wymiar nauczania o wcieleniu u Grzegorza z Nazjanzu*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 185-198.

Grzegorz z Nyssy

–, *O Modlitwie Pańskiej homilie I-V*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 100-142.

STREKOWSKI Stanisław, *Wcielenie Syna Bożego w utworach św. Grzegorza z Nyssy*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 199-212.

WIŚNIEWSKI Robert, *Makryna albo o poszukiwaniu modelu taumaturgii kobiecej*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], 293-320.

Grzegorz Wielki

–, *Dialogi*, tłum. Ewa Czerny, Anna Świderkówna, wstęp Adalbert de Vogüé, oprac. M. Starowieyski, ŻM 23, Tyniec – Kraków 2000, Wydawnictwo Benedyktynskie.

GWIAZDA Paweł, „*Bonus ordo vivendi*” – życie doskonałe w doktrynie Św. Grzegorza Wielkiego, w: *Duchowość przełomu wieków*, red. S. Urbański, M. Szymula, Warszawa 2000.

Hieronim

DEGÓRSKI Bazyli, *L'insegnamento monastico Geronimiano*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 487-503.

DEGÓRSKI Bazyli, *Przekaz łacińskich rękopisów Vita Sancti Pauli Primi Eremitae św. Hieronima*, Lublin 2000, Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL.

STAROWIEYSKI Marek, *Komentarze biblijne patrystyczne w „De viris illustribus” św. Hieronima*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) 205-216.

SWOBODA Antoni, *Godność męża w pismach Plutarcha z Cheronei i autorów chrześcijańskich IV w. (Augustyn, Ambroży, Hieronim)*, „Ateneum Kapańskie” 137 (2000) z. 545-550, 286-298.

SWOBODA Antoni, *Aspekty wychowawcze w pismach filozoficznych Platona i autorów chrześcijańskich IV wieku (św. Augustyn, św. Hieronim)*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 463-485.

WIŚNIEWSKI Robert, „*Bestiae Christum loquuntur*” ou des habitants du désert et de la ville dans la Vita Pauli de saint Jérôme, „Augustinianum” 40 (2000) 105-144 [wersja franc. artykułu z: *Studia Źródłoznawcze*, t. 2, Warszawa 2000].

Hilary z Poitiers

KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Nauka o wcieleniu Słowa u św. Hilarego z Poitiers*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 125-139.

Hipolit

–, *O antychryście*, tłum. S. Kalinkowski, wstęp Henryk Pietras, ŻMT 17, Kraków 2000, 109-148.

Ignacy z Antiochii

–, *Listy* (do Efezjan, do Magnezjan, do Rzymian, do Smyrneńczyków, do Polikarpa), tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 52-62.

Ireneusz z Lyonu

CZĘSZ Bogdan, *Wcielenie Syna Bożego jako wejście wieczności w czas według św. Ireneusza z Lyonu*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 71-81.

MYSZOR Wincenty, *Millenaryzm w ujęciu Ireneusza z Lyonu* (*Adversus haereses* V 30, 4 -36, 3), „Tarnowskie Studia Teologiczne” 19 (2000) 27-38.

MYSZOR Wincenty, *Tysiąc lat panowania Chrystusa na ziemi. Millenaryzm w ujęciu Ireneusza z Lyonu* (*Adversus haereses* V 30, 4 – 36, 3), „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 5-24.

PIETRAS Henryk, *Aniołowie w teologii Ireneusza z Lyonu na tle tradycji judeochrześcijańskiej*, „Terminus” 2 (2000) z. 1-2, 51-72.

Jan Chryzostom

–, *Homilia na Zmartwychwstanie Pańskie*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 143-150.

–, *Homilie na Ewangelię według św. Mateusza (część pierwsza: homilie 1-40)*, tłum. J. Krystyniak, oprac. A. Baron, E. Buszewicz, ŻMT 18, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM.

–, *Rodzina małym Kościołem*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 152-162.

–, *Wychowanie dzieci jest świętym lecz trudnym zadaniem*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 151-152.

ILUK Jan, *Jan Chryzostom przeciw judaizmowi i judaizantom*, „Przegląd Religioznawczy” 197 (2000) nr 3, 31-70 (ss. 53-69: przekład *Pierwszej mowy przeciwko Żydom*).

LESZKA M.B., *Cesarzowa Eudoksja i Jan Chryzostom. Z dziejów pewnego konfliktu*, „Mówią Wieki” (2000) nr 9, 6-10.

TWARDOWSKA Kamilla, *Jan i Eudoksja*, „Nowy Filomata” 4 (2000) nr 3, 201-206.

Jan Chryzostom Pseudo-

CZYŻEWSKI Bogdan, *Symbol a prawda w „Homiliach paschalnych” Pseudo-Chryzostoma*, „Studia Gnesnensia” 14 (2000) 77-102.

Jan Damasceński

STANIEK Edward, *Tajemnica wcielenia w ujęciu Maksyma Wyznawcy i Jana Damasceńskiego*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 333-340.

Jan Kasjan

ŻUREK Antoni, *Tajemnica wcielenia w galijskiej literaturze V wieku na przykładzie Jana Kasjana*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 267-280.

Julian z Eklanum

ECKMANN Augustyn, *Julian z Eklanum*, EK VIII 238-239.

Julian z Toledo

STAROWIEYSKI Marek, *Julian z Toledo*, EK VIII 235-236.

Julian Pomeriusz

SAWA Robert, *Julian Pomeriusz*, EK VIII 240.

Justyn

DRĄCZKOWSKI Franciszek – KONECKI Krzysztof, *Justyn Męczennik*, EK VIII 270-273.

MISIARCZYK Leszek, *Ewangeliczny tekst ustanowienia eucharystii według świadectwa I Apologii 66, 3 Justyna Męczennika*, „Studia Płockie” 28 (2000) 69-80.

MISIARCZYK Leszek, *Midraszyczne korzenie chrystologicznej interpretacji Prz 8, 22 w „Dialogu” Justyna Męczennika*, „Collectanea Theologica” 70 (2000) nr 2, 93-107.

Juwenkus

GRZYWACZEWSKI Józef, *Juwenkus*, EK VIII 293-294.

Kandyd

LONGOSZ Stanisław, *Kandyd*, EK VIII 561.

Karteriusz

STANULA Emil, *Karteriusz*, EK VIII 912.

Kasjodor

LONGOSZ Stanisław, *Kasjodor*, EK VIII 946-949.

Klemens Rzymski Pseudo-

–, *List I-II do dziewic*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 243-262.

Kolumban

JANCZYŃSKI Sławomir, *Reguła Kolumbańska – fundament monastycyzmu irlandzkiego*, „Irlandia” 2000, nr 2(38), 1-7.

Laktancjusz

SAWICKA Jolanta, *Feniks. Chrześcijańska interpretacja mitu u Laktancjusza*, Warszawa 2000, Instytut Badań Literackich PAN.

WOJTCZAK Jerzy, *Problem millenaryzmu w twórczości Laktancjusza*, „Tarnowskie Studia Teologiczne” 19 (2000) 63-66.

WOJTCZAK Jerzy, *Problematyka wcielenia Syna Bożego w „Divinae Institutiones” Laktancjusza*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 121-124.

Leon Wielki

KACZMAREK Tomasz, *Tajemnica wcielenia w nauczaniu Leona Wielkiego*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 323-331.

KOCHANIEWICZ Bogusław, *Matka Boża w „Mowach” Leona Wielkiego*, „Salvatoris Mater” 2 (2000) nr 3, 308-322.

Maksym Wyznawca

STANIEK Edward, *Tajemnica wcielenia w ujęciu Maksyma Wyznawcy i Jana Damasceńskiego*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 333-340.

Marceli z Ancyry

SŁOMKA Jan, *Wcielenie w teologii Marcelego z Ancyry*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 157-169.

Orygenes

–, *Homilie o Księgach Izajasza i Ezechiela*, tłum. i oprac. S. Kalinkowski, ŻMT 16, Kraków 2000, WAM.

JOCZ A., *Pomiędzy filozofią a gnostycyzmem. Orygenes poszukiwanie drogi do poznania rzeczywistości metafizycznej*, „Przegląd Religioznawczy” 196 (2000) 3-12.

PIETRAS Henryk, *Pojęcie Bożej substancji u Orygenes. Próba ujęcia*, „Studia Religiologica” 33 (2000) 127-140.

PIETRAS Henryk, *Szatan a początek świata materialnego w koncepcji Orygenes*, w: *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* [1], 55-66.

SZRAM Mariusz, *Orygenes a millenaryzm. Jednoznaczne odrzucenie czy przyjęcie pewnych inspiracji?* „Tarnowskie Studia Teologiczne” 19 (2000) 39-53.

SZRAM Mariusz, *Pełna natura ludzka Chrystusa w świetle orygenesowskiej koncepcji człowieka*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 107-120.

Pacjan z Barcelony

–, *Dzieła (Katecheza chrzcielna, Zachęta do pokuty, List do Symproniana)*, wstęp i tłum. K. Bardski, BOK 12, Kraków 2000, Wydawnictwo M.

Patryk

GIEREK B., *Lough Derg – Czyściec świętego Patryka*, „Peregrinus Cracoviensis” 8 (2000) 55-78.

RAK Anna, *Irlandia św. Patryka*, „Miejsca Święte” 2000, nr 3, 46-47.

Paulin z Noli

KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Natura i sens tajemnicy wcielenia Chrystusa oraz jej wpływ na życie moralno-duchowe człowieka w świetle korespondencji Paulina z Noli*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 281-291.

POKRYWKA Władysław, *Uwagi o heksametrze Paulina z Noli na przykładzie „Sancti Ioannis” (Carm. VI)*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 457-462.

Pelagiusz

KOWALCZYK D., *Księża mówią kazania, czyli triumf heretyka Pelagiusza*, „Życie Duchowe” 7 (2000) nr 21, 67-77.

Piotr Chryzolog

–, *Homilie (na Zwiastowanie NMP, na Objawienie Pańskie, o uciszeniu burzy na morzu, o Modlitwie Pańskiej, na Zmartwychwstanie Pańskie, z okazji konsekracji biskupiej, o Apostolskim Symbolu Wiary)*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 186-208.

KOCHANIEWICZ Bogusław, *Tajemnica wcielenia w „Mowach” św. Piotra Chryzologa*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 293-321.

Polikarp

KRYŚCIAK E., *Uczeń św. Jana (św. Polikarp)*, „Espe” (2000) nr 51, 79.

Prudencjusz

STABRYŁA Stanisław, *Christiani nominis hostis. Images of the Persecutors of Christians in Prudentius' Peristephanon*, „Analecta Cracoviensia” 32 (2000) 381-390.

Seduliusz

STABRYŁA Stanisław, *Poeta Seduliusz*, „Nowy Filomata” 4 (2000) nr 2, 119-126.

WÓJTOWICZ Henryk, *Alegoreza w „Paschale carmen” Seduliusza*, „Roczniki Humanistyczne” 48 (2000) nr 3, 93-109.

Szenute z Atripe

–, *Testament (Sinuthii Archimandritae Testamentum)*, tłum. z koptyjskiego Roman Szmurło, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 603-607.

SZMURŁO Roman, *Pisma Szenutego z Atripe jako źródło historyczne do poznania struktury organizacyjnej wspólnot cenobitycznych*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 505-520.

SZMURŁO Roman, *Polemika z gnostycyzmem w pismach Szenutego z Atripe*, w: *Oblicza gnozy*, red. E. Przybył, Kraków 2000, Wydawnictwo Nomos, 65-73.

Teodor z Mopsuestii

KRÓLIKOWSKI Janusz, *Zbawcze znaczenie wcielenia u Teodora z Mopsuestii*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 247-258.

Tertulian

–, *O świadectwie duszy*, tłum. W. Kania, w: *Świadkowie naszej Tradycji* [3], 63-71.

GACIA Tadeusz, *Agonistyka jako „topos” w pismach Tertuliana*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 415-426.

KRYKOWSKI Jerzy, *L'eredità di Tertulliano e di Cipriano nel IV secolo*, „Łowickie Studia Teologiczne” 2 (2000) 167-181.

STRĘKOWSKI Stanisław, *Pierwsza łacińska terminologia teologii wcielenia u Tertuliana*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 93-105.

WÓJTOWICZ Adriana, *Tertulian a początki polemiki w łacińskiej literaturze chrześcijańskiej*, „Nowy Filomata” 4 (2000) nr 3, 179-190.

WRÓBEL Zbigniew, *«De patientia» Quinti Septimi Florentis Tertulliani. Zagadnienie genezy, rodzaju literackiego i kompozycji*, „Studia Włocławskie” 3 (2000) 323-353.

12. Recenzje, omówienia

A.W. (rec.), Krzysztof Bielawski, *Modlitwa Pańska. Komentarze łacińskich Ojców Kościoła IV-V w.*, Tyniec-Kraków 1995, Wydawnictwo Benedyktynów – „Pastores” 2000, nr 6, 179.

ARNDT Marian B., *Ewangelia w historii i archeologii* (rec. książki Michele Piccirillo, *Vangelo e archeologia. Tracce cristiane in Palestina*, Cinisello

- Balsamo (Milano) 1998, Ed. San Paolo – „Questiones Selectae” 7 (2000) nr 10, 141-143.
- BAGROWICZ Jerzy (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska katecheza (do Edyktu Mediolańskiego – 313 r.)*, Płock 1999, Płocki Instytut Wydawniczy – „Ateneum Kapłańskie” 134 (2000) t. 546, 368-370.
- BARTNIK Czesław (rec.), *Nowy podręcznik patrologii – od dawna oczekiwany* (rec. książki Franciszka Drączkowskiego, *Patrologia*, Pelplin – Lublin 1998, Bernardinum) – „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 4, 105-117.
- BEJDA Wojciech (rec.), Miriam S. Taylor, *Anti-Judaism and Early Christian Identity. A Critique of the Scholarly Consensus*, Leiden – New York – Köln 1995, E.J. Brill – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 626-631.
- BEJDA Wojciech (rec.), Peter Schäfer, *Judeophobia. Attitudes toward the Jews in the Ancient World*, Cambridge – London 1997, Harvard University Press – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 613-619.
- CERAN Waldemar (rec.), J. Milewski, *Pieniądz w greckiej literaturze patrystycznej IV wieku. Na przykładzie pism Kapadockich Ojców Kościoła i Jana Chryzostoma*, Gdańsk 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego – „Przegląd Historyczny” 91 (2000) 475-478.
- CHROSTOWSKI Waldemar (rec.), Danit Hadari-Salomon, Yehuda Salomon, Deborah Camiel, *2000 Years of Pilgrimage to the Holy Land*, Alfa Communication Ltd, Petah Tikva 1999 – „Collectanea Theologica” 70 (2000) nr 3, 216-218.
- CHROSTOWSKI Waldemar (rec.), *Radici dell' anti giudaismo in ambiente cristiano. Colloquio Intra-Ecclesiale. Atti del Simposio Teologica Storico, Citta del Vaticano, 30 ottobre – 1 novembre 1997*, Collana Atti e Documenti 8, Libreria Editrice Vaticana 2000 – „Collectanea Theologica” 70 (2000) nr 2, 181-184.
- CZALEJ Sławomir (rec.), Mariusz Szram, *Orygenes o kapłaństwie. Antologia tekstów*, Olsztyn 1998, Hosianum – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 621-624.
- DYBSKI Henryk (rec.), Robert Godding, *Bibliografia di Gregorio Magno (1890-1989). Opere di Gregorio Magno. Complementi I*, Roma 1990, Città Nuova Editrice – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 639-641.
- DZIEKOŃSKI Stanisław (rec.), Roman Murawski, *Bibliografia katechetyczna 1945-1995*, Warszawa 1999 – „Horyzonty Wiary” 11 (2000) 92-94.
- FIGIEL Józef (rec.), Ambrozjaster, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian*, tłum. J. Sulowski, wstęp i redakcja J. Żelazny, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 644-648.
- HAJDUK A. (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska katecheza*, Płock 1999, Płocki Instytut Wydawniczy – „Horyzonty Wiary” 11 (2000) 86-88.
- KAŁDON Stanisław (rec.), Kazimierz Panuś, *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele katolickim, cz. I: Kaznodziejstwo w Kościele Powszechnym*, Kraków 1999, Wydawnictwo „M” – „Polonia Sacra” 4 (2000) 321-324.

- KALUŻNY J. (rec.), Waldemar Turek, *Tertulian*, OŻ 15, Kraków 1995, WAM – „Folia Historica Cracoviensia” 6 (1999) 263-271.
- KOCHANIEWICZ Bogusław (rec.), „*Theotokos*” *Ricerche interdisciplinari di Mariologia* 7 (1999) nr 2 (recenzja czasopisma) – „*Salvatoris Mater*” 2 (2000) nr 2, 321-329.
- KOCHANIEWICZ Bogusław (rec.), *Maryja w nauczaniu Ojców Kapadockich* (rec. książki A.E. Nachev B.S.O., *Mary: Virgin Mother in the Theological Thought of St. Basil the Great, St. Gregory Nazianzen and St. Gregory of Nyssa*, Dayton 1997) – „*Salvatoris Mater*” 2 (2000) nr 2, 277-282.
- KOMORNICKA Anna M., *Piękno antyku* (rec. książki Zygmunta Kubiaka, *Literatura Greków i Rzymian*, Warszawa 1999, Świat Książki) – „*Znak*” 52 (2000), nr 542, 126-133.
- KOPEĆ Jerzy J. (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska katecheza (Do Edyktu Mediolańskiego – 313)*, Płock 1999, Płocki Instytut Wydawniczy – „*Roczniki Teologiczne*” 47 (2000) nr 8, 200-202.
- KOPICZKO Tomasz (rec.), Franciszek Drączkowski, *Patrologia*, Pelplin-Lublin 1998, Bernardinum – „*Studia Teologiczne: Białystok-Drohiczyn-Łomża*” 18 (2000) 498-499.
- KRÓLIKOWSKI Janusz (rec.), Sylwester Jaśkiewicz, „*Deus meus misericordia mea*” (*Ps 58, 18*). *La teologia della misericordia di Dio nelle „Enarrationes in Psalmos” di san Agostino di Hippo*, Romae 2000, Facultas Theologica Pontificiae Universitatis Gregorianae – *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 643-644.
- KRYKOWSKI Jerzy (rec.), J. Naumowicz, *Geneza chrześcijańskiej rachuby lat* [4] – „*Łowickie Studia Teologiczne*” 2 (2000) 434-436.
- KRYKOWSKI Jerzy (rec.), M. Simonetti – E. Prinzivalli, *Storia della letteratura cristiana antica*, Roma 1999 – „*Łowickie Studia Teologiczne*” 2 (2000) 443-445.
- KRYKOWSKI Jerzy (rec.), *Patrystyczna seria wydawnicza: Sources Chrétiennes – tomy wydane w 1999 r.* – „*Łowickie Studia Teologiczne*” 2 (2000) 436-443.
- KRYKOWSKI Jerzy (rec.), R. Roukema, *Gnosis and faith*, London 1999 – „*Łowickie Studia Teologiczne*” 2 (2000) 433-434.
- MARCZEWSKI Marek (rec.) *Bibliografia katechetyczna 1945-1995*, oprac. Roman Murawski przy współpracy R. Czekalskiego i J. Tochmańskiego, Wydawnictwo Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1999 – „*Homo Dei*” 70 (2000) nr 2, 144-146.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), Franciszek Drączkowski, *ABC pisanie pracy magisterskiej (z patrologii)*, Pelplin 2000, Bernardinum – *VoxP* 20 (2000) t. 38-39, 641-643.
- MARIANŚKI Janusz (rec.), Augustyn Eckmann, *Symbol Apostolski w pismach świętego Augustyna*, Lublin 1999, TN KUL – „*Ateneum Kapłańskie*” 135 (2000) t. 548, 183-185.
- MARKOWSKI M. (rec.), Jacek Widomski, *Ontologia liczby. Wybrane zagad-*

- nienia z ontologii liczby w starożytności i średniowieczu, Kraków 1996, Dialogikon – „Acta Mediaevalia” 13 (2000) 351-354.
- MIRRI Luciana Maria (rec.), Bazyli Degórski, *Przekaz łacińskich rękopisów „Vita Sancti Pauli primi eremitaie” św. Hieronima*, Lublin 2000, Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 624-626.
- MISIARCZYK Leszek (rec.), Anette Rudolph, „Denn wir sind jenes Volk”. *Die neue Gottesverehrung in Justins Dialog mit dem Juden Tryphon in historisch-theologischer Sicht*, Bonn 1999 – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 609-613.
- MYSZOR Wincenty (rec.), Andrzej Mazewski, *Minucii opus ut „protrepticum” ad veritatem inquirendam. Excerptum*, Romae 1999 – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 401-402.
- MYSZOR Wincenty (rec.), Arkadiusz Nocoń, *Ioannis Cassiani doctrina de amicitia iuxta Coll XVI: Fontes classici et patristici verae amicitiae partes constitutivae*, Romae 1996 – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 398-399.
- MYSZOR Wincenty (rec.), Franciszek Drączkowski, *Patrologia*, Pelplin-Lublin 1998, Bernardinum – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 403-405.
- MYSZOR Wincenty (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska katecheza (Do Edyktu Mediolańskiego – 313)*, Płock 1999, Płocki Instytut Wydawniczy – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 399-401.
- NOWAK A.J. (rec.), W. Zawadzki, *Bernhard Poschmann – warmiński badacz wczesnochrześcijańskiej pokuty*, Olsztyn 1998 – „Roczniki Teologiczne” 47 (2000) nr 5, 144-146.
- OBIREK Stanisław (rec.), Kazimierz Panuś, *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele cz. I: Kaznodziejstwo w Kościele powszechnym, katolickim*, Wydawnictwo „M”, Kraków 1999 – „Homo Dei” 70 (2000) nr 2, 143-144.
- OCHMAN Jerzy (rec.), Jerzy Kosiewicz, *Myśl wczesnochrześcijańska i katolicka wobec ciała*, Warszawa 1998, Witmark – „Przegląd Religioznawczy” 2000, nr 195, 171-175.
- PIETRAS Henryk, *Zrozumieć Pismo* (rec. książki Manlio Simonettiego, *Między dosłownością a alegorią. Przyczynek do historii egzegezy patrystycznej*, przekład Tomasz Skibiński SAC, seria Myśl Teologiczna, Wydawnictwo WAM, Kraków 2000) – „Życie Duchowe” 7 (2000) nr 23, 112-114.
- PIĘTKA Radosław, *Historia Juliana Apostaty* (rec. książki Szymona Olszańca, *Juliusz Apostata jako reformator religijny*, Kraków 1999, Zakład Wydawniczy Nomos) – „Znak” 52 (2000) nr 544, 148-153.
- POKRYWKA Władysław (rec.), Stanisław Kalinkowski – Jerzy Andrzej Wojtczak-Szyszkowski, *Iure et legibus. Język łaciński dla studentów prawa*, Warszawa 2000, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Łazarskiego – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 619-621.

- RYCHLIICKI Czesław (rec.), Enrico Dal Covolo, *Sacerdoti come i nostri padri. I padri della Chiesa, maestri di formazione sacerdotale*, Roma 1998 – „Theologica Thoruniensia” 1 (2000) 377-380.
- RYŚ Grzegorz, *Podręcznik... nie tylko historii Kościoła* (rec. książki *Historia chrześcijaństwa. Religia – Kultura – Polityka*, t. IV: *Biskupi, mnisi i cesarze. 610-1054*, red. G. Dagron, P. Riché i A. Vauchez, Warszawa 1999, Wydawnictwo Krupski i S-ka) – „Znak” 52 (2000) nr 544, 116-119.
- SAJ Marek (rec.), Stefan Heid, *Celibat w Kościele pierwotnym*, tłum. Stanisław Stańczyk CSSR, Mała Poligrafia Redemptorystów, Tuchów 2000 – „Homo Dei” 70 (2000) nr 4, 147-149.
- SAKOWICZ Tadeusz (rec.), Marek Marczewski (red.), *Duch, który jednoczy. Zarys pneumatologii*, Polihymnia, Lublin 1998 – „Collectanea Theologica” 70 (2000) nr 3, 213-215.
- STARNAWSKA Maria, *Pielgrzymim szlakiem* (rec. książki Norberta Ohlera, *Życie pielgrzymów w średniowieczu. Między modlitwą a przygodą*, przełożyła Magdalena Ruta, Wydawnictwo WAM, Kraków 2000) – „Mówią Wieki” (2000) nr 12, 58.
- SULLIVAN D. (rec.), *Wielki wkład małego narodu w średniowieczną historię Europy* (rec. książki Th. Cahill’a, *Jak Irlandczycy ocalili cywilizację. Nieznana historia heroicznej roli Irlandii w dziejach Europy po upadku Cesarstwa Rzymskiego*, Poznań 1999, Media Rodzina of Poznań, tłum. rec. A. Barańczak) – „Ethos” 13 (2000) 306-314.
- SZCZOCKI Sławomir (rec.), Pierre Prigent, *Upadek Jerozolimy*, Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 1999 – „Teki Historyka” 16 (2000) 195-198.
- SZULC Franciszek (rec.), Athanasius Schneider, „*Propter sanctam ecclesiam suam*”. *Die Kirche als Geschöpf, Frau und Bau im Bissunterricht des „Pastor” Hermae*, Roma 1999, Institutum Patristicum Augustinianum – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 636-639.
- TRZCIONKOWSKI Lech (rec.), *Vade-mecum* (rec. książki Zygmunta Kubiaka, *Literatura Greków i Rzymian, Świat Książki*, Warszawa 1999) – „Mówią wieki” 2000, nr 2, 58-59.
- UCIECHA Andrzej (rec.), Aphraate le Sage Persan, *Les Exposés*, tome I, *Exposés I-X*. Traduction du Syriaque, Introduction et Notes par Marie-Joseph Pierre; tome II, *Exposés XI-XXIII*. Traduction du Syriaque, Notes et Index par Marie-Joseph Pierre, Paris 1989, Cerf – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 33 (2000) 413-414.
- WIDOK Norbert (rec.), Claudio Moreschini, *Filozofia e letteratura in Gregorio di Nazianzo*, Milano 1997 – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 648-651.
- WOJDECKI Waldemar (rec.), Kazimierz Panuś, *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele Katolickim. Cz. I: Kaznodziejstwo w Kościele powszechnym*, Kraków 1999, Wydawnictwo „M” – „Studia Theologica Varsaviensia” 38 (2000) 249-252.

- WOLIŃSKA Teresa (rec.), M.J. Leszka, *Uzurpacje w Cesarstwie bizantyńskim w okresie od IV do połowy IX wieku* (Byzantina Lodziensia 4), Łódź 1999, Wydawnictwo Uniw. Łódzkiego – „Przegląd Historyczny” 91 (2000) 120-124.
- WOŹNIAK Jerzy (rec.), Jeffrey Paul Lyon, *Syriac Gospel Translations: A Comparison of the Language and Diatessaron Method used in the Old Syriac, the Diatessaron and the Peshitto*, CSCO 548, Subsidia 88, Louvain 1994 – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 631-632.
- WOŹNIAK Jerzy (rec.), Massimo Pazzini, *Grammatica siriaca*, Jerusalem 1999, Franciscan Printing Press – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 635-636.
- WOŹNIAK Jerzy (rec.), Takamitsu Muraoka, *Classical Syriac. A basic Grammar with a Chrestomathy*, Wiesbaden 1997, Harrassowitz Verlag – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 634.
- WOŹNIAK Jerzy (rec.), Tj. Baarda, *Essays on the Diatessaron*, Kampen 1994, Kok Pharos – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 632-633.
- WOŹNIAK Jerzy (rec.), Wheeler M. Thackston, *Introduction to Syriac. An elementary Grammar with Readings from Syriac Literature*, Bethesda – Maryland 1999, Ibex Publishers – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 635.
- WOŹNIAK Jerzy (rec.), William L. Petersen, *Tatian's Diatessaron, its Creation, Dissemination, Significance, and History in Scholarship*, Leiden – New York – Köln 1994, E.J. Brill – VoxP 20 (2000) t. 38-39, 633.
- ZARZECZNY Rafał, (rec.) A. Acerbi, *L'Ascensione di Isaia*, Milano 1989 – „Warszawskie Studia Teologiczne” 12 (1999) 343-344.

13. Sprawozdania

- BŁAZIŃSKA Helena, *Sprawozdanie z obrad XXXIII Sesji Sekcji Filologicznej* (Koszalin, 12-13 IX 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 746-749.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Piotr i Paweł oraz ich związki z Rzymem w starożytnych świadectwach* (XXIX Dni Augustiańskie, Rzym, 4-6 V 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 753-756.
- FILIPOWICZ Adam, *Sprawozdanie z Sympozjum patrystycznego „Ojcowie Kościoła o swoim Ojcu”* (Warszawa – 21 X 1999 r.), „Saeculum Christianum” 7 (2000) nr 1, 283-287.
- JAŚKIEWICZ Grzegorz, *Tajemnica wcielenia w nauce Ojców Kościoła* (Lublin KUL, 27-28 XI 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 741-744.
- LONGOSZ Stanisław, *Działalność Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL w 2000/2001*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 763.
- NIESIOŁOWSKI-SPANO Łukasz, *Starożytna Palestyna w badaniach archeologów, historyków i orientalistów* (Warszawa UW, 26 X 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 751-753.
- PAWŁOWSKA Beata – ZAGÓRSKI Dariusz, *Chrześcijaństwo na przełomie wieków* (Warszawa UKSW, 26 X 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 749-751.

- SZCZUR Piotr, *Wystawa sztuki koptyjskiej (Paryż, 15 V – 3 IX 2000)*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 761-763.
- WOŹNIAK Jerzy, *VIII Symposium Syriacum* (Sydney, 26 VI – 1 VII 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 756-759.
- WOŹNIAK Jerzy, *VI Międzynarodowy Kongres Chrześcijańskich Studiów Arabskich* (Sydney, 3-5 VII 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 760-761.
- ZIÓŁKOWSKA Marta, *Czas w interpretacji Ojców Kościoła* (Sekcja Patrystyczna, Ełk, 21-22 IX 2000), VoxP 20 (2000) t. 38-39, 645-646.

14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

a) Przekłady

- ARYSTOTELES, *Dzieła wszystkie*, t. 5: *Etyka Nikomachejska. Etyka wielka. Etyka eudemejska. O cnotach i wadach*, tłum., wstęp i oprac. D. Gromska, L. Regner, W. Wróblewski, Warszawa 2000.
- DYSKOŁOS APOLLONIOS, *O składni*, tłum., interpretacja, wstęp Michał Bednarski, Kraków 2000, PAU.
- FILOSTRATOS FLAWIUSZ, *Żywot Apolloniosa z Tyany*, tłum., wstęp i komentarz Marian Szarmach, Toruń 2000, Wydawnictwo UMK.
- HELIODOR, *Opowieść etiopska o Theagenesie i Charyklei*, tłum. Poznań 2000, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- PLOTYN, *Enneady I-III*, wstęp i tłum. A. Krokiewicz (Biblioteka Filozofii Klasycznej), Warszawa 2000, Wydawnictwo Akme.
- PSEUDO-SENEKA, *Oktawia*, tłum., Poznań 2000, Wydawnictwo Poznańskie.

b) Opracowania

- BUDZANOWSKA Dominika, *Sprawiedliwość a władca w pismach filozoficznych Seneki*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 553-560.
- Człowiek Grecji*, red. J.-P. Vernant, tłum. P. Bravo, Ł. Niesiołowski-Spano, Warszawa 2000, Oficyna Wydawnicza Volumen.
- DANEK Zbigniew, *Myślę, więc jestem. Próba interpretacji platońskiego dialogu „Teajtet”*, Łódź 2000, Wydawnictwo Uniw. Łódzkiego.
- DROZDEK Adam, *Infinity in Plato*, „Eos” 87 (2000) 53-62.
- DZIELSKA Maria, *Apolloniusz z Tyany. Historia i legenda*, Ateny 2000 (w jęz. greckim).
- GRAVES Robert, *Biała bogini*, tłum. Ireneusz Kania, Warszawa 2000, Wydawnictwo „Alfa”.
- GRÓDEK Wojciech Kleofas, *Jak należy rozumieć „eon” Melissosa?*, „Logos i Ethos” 8 (2000) nr 1, 136-150.
- GRYŻENIA Kazimierz, *Apoloniusz z Tyany*, PEF [3] I 300.
- HADOT Pierre, *Czym jest filozofia starożytna*, tłum. P. Domański, Warszawa 2000, Fundacja Aletheia.

- HERBERT Zbigniew, *Labirynt nad morzem*, Warszawa 2000, Fundacja Zeszytów Literackich.
- JÓSKOWSKA Sylwia – MALINOWSKA Katarzyna, *O niektórych antycznych praktykach i zaklęciach magicznych*, w: *Z antycznego świata* [1], 217-230.
- KŁĘCZAR Aleksandra, *The Exagoge of Ezechiel: Analysis of the dramatical Structure of the Play*, „Eos” 87 (2000) 113-118.
- KUBIAK Zygmunt, *Uśmiech Kore*, Biblioteka „Więzi” 126, Warszawa 2000.
- KUPIS Bogdan, *Diatryba w szkole Kwintusa Sekstiusza a diatryba w zbiorze „Sentencji” Sekstusa*, „Meander” 55 (2000) 203-219.
- ŁANOWSKI Jerzy, *Święte igrzyska olimpijskie*, Poznań 2000, Wydawnictwo Poznańskie.
- ŁUGIEWICZ Aleksandra, *Antyczna magia i religia*, „Przegląd Religioznawczy” 197 (2000) nr 3, 3-17.
- ŁUKA Agata, *Wartość semantyczna greckich substantywizacji Marka Aureliusza*, „Roczniki Humanistyczne” 48 (2000) nr 3, 67-92.
- PLEZIA Marian, *Okruchy ze stołu Arystotelesa i Cyserona. Studia i szkice*, oprac. Barbara Brzuska, Warszawa 2000, OBTA UW i Wydział Filologiczny PAU.
- Starożytne kodyfikacje prawa. Materiały z konferencji*, red. Antoni Dębiński, Lublin 2000, RW KUL.
- STEFĄNCZYK Andrzej Piotr, *Pisteis w argumentacji retorycznej Arystotelesa*, „Roczniki Humanistyczne” 48 (2000) nr 3, 21-32.
- TRZCIONKOWSKI Lech, *Plutarcha Vita Solonis 8,4-6 i Tesmoforia attyckie*, „Roczniki Humanistyczne” 48 (2000) nr 3, 33-65.
- WINIARCZYK Marek, *Theologische Ansichten des Euhemeros von Messene und ihre Quelle*, „Eos” 87 (2000) 63-99.
- WÓJTOWICZ Henryk, *Zapowiedź przyjścia Zbawiciela w IV eklodze Wergiliusza*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 11-20.

opracowali Ks. Józef Naumowicz
Ks. Stanisław Longosz